Döyüşçü və pedaqoq

Mustafa Məhərrəmov müstəqil Azərbaycanın ordu quruculuğuna da böyük töhfə verib

1991-ci ildə Azərbaycan dövlət müstəqilliyini yenidən bərpa etdikdən sonra ilk olaraq milli ordu quruculuğu prosesinə - Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin yaradılması və formalaşmasına başlanıl-dı. Həmin vaxt Böyük Vətən müharibəsində iştirak edən, amma ehtiyatda olan peşəkar, təcrübəli hərbçilər də istər nəzəri, istərsə də praktik baxımdan köməklərini əsirgəməyərək Silahlı Qüvvələrimizin təşkil olunmasına böyük töhfələr verdilər.

Belə vətənpərvər, ağsaqqal veteranlarımızdan biri də ehtiyatda olan polkovnik Mustafa Məhərrəmovdur. Öncə onu qeyd edək ki, fevralın 25-də Mustafa müəllimin 95 yaşı tamam odlu. Belə əlamətdar bir tarixdə onu yada salmaq mənəvi borcumuzdur. Mustafa Məhərrəmov Böyük Vətən müharibəsinin əvvəl-lərində yaranan, şəxsi heyətinin tərkibi əsasən azərbaycanlılardan ibarət olan 416-cı Taqanroq diviziyasının döyüşçü qəhrəmanlarından biri olub. Mustafa Həbib oğlu Məhərrəmov 1925-ci il fevralın 25-də İsmayıllı rayonunun Basqal kəndində dünyaya göz açmışdı. O, 1941-ci ilin iyulunda İsmayıllı rayon Hərbi Komissarlığına cəbhəyə getmək üçün ərizə ilə müraciət edir. Lakin rayonda təşkilati işlərdə yardıma ehtiyacı olduğundan, Mustafanın ərizəsini qəbul etmirlər. İnadından və məqsədindən dönməyən Mustafa ikinci dəfə də cəhd edir. Növbəti cəhdi uğurlu alınan Mustafa, nəhayət, 1941-ci ilin dekabrın 15-də könüllü olaraq cəbhəyə yola düşür.

Gənc Mustafa Tiflis şəhərindəki artilleriya məktəbində müharibə dövrünün tələbindən irəli gələn ixtisas hazırlığı kursunu altı ay ərzində bitirərək, leytenant rütbəsində 416-cı atıcı diviziyaya göndərilir. Diviziyanın tərkibindəki 1374-cü alayın atıcı taqımının komandiri təyin olunan gənc leytenant Mustafa Məhərrəmov əsgərlərinin döyüş hazırlığı ilə ciddi məşğul olur və onlarda düşmənə qarşı barışmazlıq hissləri tərbiyə edir. Gənc komandir alayın hücum əməliyyatlarının birində iki düşmən tankını məhv edir, neçə-neçə atəş nöqtəsini susdurur və müşahidə məntəqəsini dağıdır. Döyüşlərdə göstərdiyi xüsusi şücaətlərinə görə, taqım komandiri leytenant Mustafa Məhərrəmov "Qırmızı Ulduz" ordeninə layiq görülür. Gərgin döyüşlərin birində ağır yaralanan M.Məhərrəmov müalicə almaq üçün hospitala göndərilir. Yaralarının tam sağalmasını gözləməyən gənc zabit, yenidən döyüşlərə atılır və 402-ci Azərbaycan Atıcı diviziyasına batareya komandiri təyin olunur. M.Məhərrəmov faşizm üzərində böyük qələbəyə qədər ön sırada olur və ən ağır, əhəmiyyətli döyüşlərdə fərqlənir.

Böyük Vətən müharibəsi qələbə ilə başa çatdıqdan sonra Mustafa Məhərrəmovun komandirlik bacarığı yüksək qiymətləndirilir. O, 1951-ci ildə təhsilini davam etdirmək məqsədilə Leninqraddakı Topçuluq Akademiyasına göndərilir. 1956-cı ildə akademiyanı fərqlənmə diplomu ilə bitirən M.Məhərrəmov Türküstan Hərbi Dairəsində xidmətə başlayır. O, divizion komandiri, diviziya qərargahı rəisinin müavini, Daşkənd Hərbi Məktəbində baş müəllim vəzifələrində xidmət edir.

Sonralar Mustafa müəllim orduda xarici ölkə zabitlərinə dərs keçmək zərurəti ilə əlaqədar Moskva Xarici Dillər İnstitutuna daxil olur və oranı ingilis dili ixtisası üzrə müvəffəqiyyətlə bitirir. 1966-cı ildə Vətənə dönən Mustafa Məhərrəmov Azərbaycan Politexnik İnstitutunun hərbi kafedrasına tədris hissə rəisi vəzifəsinə təyin edilir. O, bu tədris müəssisəsində qazandığı bilik və təcrübələrini tələbələrinə öyrədir və məzunları zabit rütbəsinə təqdim edirdi. Burada işlədiyi dövrdə yüksək peşəkarlığı ilə seçilən Mustafa müəllim "Təhsil əlaçısı" döş nişanı ilə təltif olunur. 1979-cu ilin yanvarın 5-də SSRİ Müdafiə nazirinin təşəkkür əmri ilə ehtiyata buraxıldıqdan sonra M.Məhərrəmov 13 il Azərbaycan İnşaat Mühəndisləri İnstitutunda xüsusi şöbənin müdiri vəzifəsində çalışır.

Müstəqil Azərbaycanda ordu quruculuğuna başlanan vaxtlarda ehtiyatda olan polkovnik M.Məhərrəmov Azərbaycan Respublikası Müdafiə Nazirliyi sistemində çalışmağa başlayır. O, Hərbi Elmi Tədqiqat Mərkəzində normativ sənədlərin işlənib hazırlanması üzrə şöbənin rəisi və Müdafiə nazirinin hərbi strateji məsələlər üzrə müşaviri vəzifələrində işləyir. 1992-ci ildə Mustafa müəllimin rəhbərliyi ilə 4-cü Sovet Divizionundan qalan Şanlı Hərbi Muzeyin bazasında Milli Hərb Tarixi Muzeyin yaranmasının bütün hüquqi-normativ və təşkilatı işlərini həyata keçirib. 1993-1997-ci illərdə polkovnik Məhərrəmov Müdafiə Nazirliyinin "Hərbi Bilik" jurnalının idarə heyətində çalışaraq, Müdafiə Nazirliyinin hərbi dərslikləri, hərbi texnikanın istifadəsinin təlimatları, hərbi kəşfiyyatın döyüş təlimatları və ordunun nizamnaməsinin hüquqi-normativ sənədlərin hazırlanmasında müstəsna rolu olub. Onun məktəbini keçən texniki ixtisaslara malik zabitlərin əksəriyyəti bu gün Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin tərkibində məsul vəzifələrdə xidmətini davam etdirir. 1995-ci ildə Müdafiə Nazirinin xüsusi əmri ilə Mustafa müəllim hərbi şöhrət ordeni ilə təltif edilmişdir. Mustafa müəllim hansı vəzifədə olursa-olsun, hərbi mütəxəssis kimi özünün əməli-nəzəri, elmi potensialını nümayiş etdirərək yorulmadan çalışmışdır.

O hər biri 9000 min sözlük olan "Rusca-Azərbaycanca hərbi lüğət", "Azərbaycanca-rusca hərbi lüğət" və 18000 min sözlük "Türkcə-Azərbaycanca hərbi lüğət" kitablarının müəllifidir. 90000 min sözlükdən ibarət Türk-fars-ərəb-Azərbaycan hərbi lüğəti" Mustafa müəllimin ömrünün son dövrlərində üzərində işlədiyi kitablarından idi. Lakin amansız ölüm həmin lüğəti axıracan işləyib hazırlamağa imkan vermədi... Mustafa müəllimin əziz xatirəsi onu tanıyanların qəlbində əbədi yaşayacaq. Onun keçdiyi mənalı, şərəfli ömür yolu hər kəsə örnəkdir.

Kamran Behbudov